

Velká síň byla ohromující. Tisíce svíček se vznášely ve vzduchu nad čtyřmi dlouhými stoly, u nichž seděli ostatní studenti. Stoly byly prostřeny zlatými talíři a poháry. Na druhém konci síně stál další dlouhý stůl, za nímž seděli učitelé. Strop Velké síně byl temně modrý a posetý hvězdami, takže vypadal jako noční obloha. „Je začarovaný, aby vypadal jako obloha venku,“ zašeptala Hermiona. „Četla jsem o tom v Dějinách Bradavic.“ Bylo těžké uvěřit, že nad nimi je strop, a ne otevřené nebe. Harry se rychle rozhlédl po stolech. U jednoho z nich zahlédl ducha s hlavou nakřivo. „To je skoro bezhlavý Nick!“ zašeptal Ron. „Říkali o něm na koleji!“ skoro bezhlavý Nick, duch Nebelvíru, měl na sobě staromódní límec a dlouhý plášť. Jeho hlava se nebezpečně nakláněla na stranu, jako by měla každou chvíli spadnout.

1. část

Zasazení výňatku do kontextu díla:

Ukázka pochází z knihy Harry Potter a Kámen mudrců, prvního dílu sedmidílné série. V tomto bodě příběhu Harry Potter, jedenáctiletý chlapec, který se právě dozvěděl, že je čaroděj, přijíždí do Bradavic, školy čar a kouzel. Tato scéna se odehrává během uvítací hostiny po třídění nových studentů do kolejí. Jde o klíčový moment, kdy je čtenář poprvé uveden do magického prostředí Bradavic a seznamuje se s jejich atmosférou a pravidly.

Téma a motiv:

Hlavním tématem je objevování kouzelného světa a přechod z obyčejného života do světa magie. Mezi motivy patří kouzla (začarovaný strop, svíčky), přátelství (interakce mezi Harrym, Ronem a Hermionou), tajemství (duch skoro bezhlavého Nicka) a začlenění do nového prostředí. Motiv obdivu a úžasu nad kouzly je zde klíčový, protože odráží Harryho pohled nováčka.

Časoprostor:

Časově je scéna zasazena do současnosti z pohledu Harryho (konec 20. století, i když přesný rok není uveden). Prostorově se odehrává ve Velké síni Bradavic, která je popsána jako majestátní místo s magickými prvky (začarovaný strop, svíčky ve vzduchu). Prostor je uzavřený, ale díky iluzi noční oblohy působí otevřeně a kouzelně.

Kompoziční výstavba:

Výňatek je součástí většího vyprávění, které sleduje chronologický děj. Tato scéna slouží jako expozice prostředí Bradavic a představuje klíčové prvky světa (např. duchy, kouzla). Kompozice je lineární, s důrazem na popis prostředí a krátké dialogy, které prohlubují charakterizaci postav.

Literární druh a žánr:

Literární druh je epika, konkrétně próza. Žánrově jde o fantasy literaturu pro mládež s prvky dobrodružného románu. Přítomny jsou také prvky iniciačního příběhu, protože Harry prochází přechodem do nového světa.

2. část

Vypravěč:

Vypravěč je vševědoucí, v er-formě, s fokalizací na Harryho perspektivu. Popisuje prostředí a události zvenčí, ale reflektuje Harryho pocity a úžas nad magickým světem, což umožňuje čtenáři vžít se do jeho role.

Postava:

Hlavními postavami ve výňatku jsou Harry Potter (protagonista, nováček v kouzelnickém světě), Ron Weasley (jeho přítel, poskytuje informace o světě) a Hermiona Grangerová (vzdělaná a zvědavá, představuje racionální pohled). Vedlejší postavou je Nick Bezhlavý, duch, který přidává mystický prvek.

Vyprávěcí způsoby:

Převažuje popis (Velká síň, její vzhled, atmosféra), doplněný krátkým dialogem (Hermionin a Ronův šepot). Popis je detailní a evokuje magickou atmosféru. Vyprávění je v er-formě, bez přímého vnitřního monologu postav.

Typy promluv:

V textu je použita přímá řeč (Hermionino „Je začarovaný...“ a Ronovo „To je skoro bezhlavý Nick!“), která prohlubuje charakterizaci postav a poskytuje informace o světě. Promluvy jsou stručné a slouží k vysvětlení prostředí.

Veršová výstavba:

Text je psán v próze, takže veršová výstavba není přítomna.

3. část

Jazykové prostředky a jejich funkce:

Popisné výrazy: Slova jako „ohromující“, „tisíce svíček“, „temné modrý“ a „posetý hvězdami“ vytvářejí živý obraz Velké síně a zdůrazňují její kouzelnou atmosféru.

Přídavná jména: Např. „staromódní“ (u Nickova límce) evokují historický ráz světa Bradavic.

Dynamické sloveso: „Vznášely se“ (o svíčkách) podtrhuje magii prostředí.

Vyjadřovací prostředky: Fráze „bylo těžké uvěřit“ odráží Harryho úžas a pomáhá čtenáři sdílet jeho perspektivu nováčka.

Tropy a figury a jejich funkce:

Přirovnání: „Vypadal jako noční obloha“ – strop Velké síně je přirovnán k nebi, což zdůrazňuje jeho kouzelnou iluzi a vytváří pocit nekonečna.

Personifikace: „Jeho hlava se nebezpečně nakláněla“ – dodává skoro bezhlavý Nickovi humorný a zároveň strašidelný rys, což posiluje jeho výraznou charakteristiku.

Hyperbola: „Tisíce svíček“ – nadsázka zdůrazňuje velkolepost Velké síně.

Metonymie: „Dějiny Bradavic“ (místo názvu knihy) – stručně odkazuje na zdroj